

Standardy ochrony małoletnich w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.

Pracownicy placówki traktują uczestników zajęć z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby.

Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.

Pracownicy placówki, realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych placówki oraz swoich kompetencji.

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkołach, przedszkolach i innych placówkach działających na rzecz dzieci.

W placówce, która spełnia standardy ochrony małoletnich:

- nie pracują osoby mogące zagrazać bezpieczeństwu dziecka;
- wszyscy pracownicy wiedzą, jak rozpoznawać symptomy krzywdzenia dziecka oraz jak podejmować interwencję w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy – w placówce lub w rodzinie;
- wszystkie uczestnicy zajęć dowiadują się, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami – w realnym świecie oraz w Internecie;
- wszyscy uczestnicy mają stały dostęp do informacji, gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach życiowych;
- rodzice dowiadują się, jak wychowywać dziecko bez przemocy i uczyć je zasad bezpieczeństwa.

Rozdział I.	
Objaśnienie terminów	4
Rozdział II.	
Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci	4
Rozdział III.	
Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka	6
Rozdział IV.	
Zasady ochrony wizerunku dziecka	7
Rozdział V.	
Zasady dostępu dzieci do Internetu	7
Rozdział VI.	
Monitoring stosowania standardów	8
Rozdział VII.	
Przepisy końcowe	8
Załącznik nr 1.	
Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu	9
Załącznik nr 2.	
Zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko	11
Załącznik nr 3.	
Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych	14
Załącznik nr 4.	
Karta interwencji	15
Załącznik nr 5.	
Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci	16
Załącznik nr 6.	
Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie	19
Załącznik nr 7.	
Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią	20
Załącznik nr 8.	
Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna	21
Załącznik nr 9.	
Wskaźniki przemocy wobec dzieci	22

Rozdział I **Objaśnienie terminów**

§ 1

1. Pracownikiem placówki jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
6. Osoba odpowiedzialna za Internet to wyznaczony przez Dyrektora MDK pracownik sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie placówki oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
7. Osoba odpowiedzialna za Standardy ochrony małoletnich to wyznaczony przez Dyrektora MDK pracownik pedagogiczny sprawujący nadzór nad realizacją Standardów ochrony małoletnich.
8. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2

1. Nadrzędną kwestią w relacji pomiędzy uczestnikami a personelem jest działanie dla dobra podopiecznych, uwzględniając poszanowanie jego godności, emocji i potrzeb.
2. Pracownicy podejmują działania zgodnie z literą obowiązującego prawa, przepisów, a także swoich uprawnień i kompetencji.
3. Wyżej wymienione zasady dotyczą wszystkich pracowników placówki, stażystów i praktykantów.
4. Znajomość i akceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia, które stanowi załącznik do niniejszych Standardów.
5. Naczelnymi zasadami bezpiecznych relacji pomiędzy personelem a uczniami są:
  - pozostawanie z uczestnikami w profesjonalnej relacji;
  - podejmowanie reakcji adekwatnej do sytuacji w sposób niezagrażający i sprawiedliwy do pozostałych uczestników;
  - każde przemocowe zachowanie wobec ucznia jest niedozwolone;
  - pracownikowi nie wolno dotykać ucznia w sposób, który mógłby być nieprawidłowo zinterpretowany;
  - okazanie szacunku i cierpliwości w kontakcie z uczniem;
  - zrozumienie przeżywanych przez ucznia emocji i reakcji na różne sytuacje i doświadczenia; wyrażenie zainteresowania i chęcią rozmowy – bez nacisku na zwierzenia, jeśli uczeń tego nie chce;
  - sprawiedliwe i równe traktowanie uczniów bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność czy światopogląd;
  - fizyczny kontakt z uczestnikiem i dotyk możliwe tylko, jeśli wymaga tego sytuacja i uczeń wyrazi taką chęć; kontakt fizyczny możliwy jest w uzasadnionych przypadkach, np. podczas pomocy uczniowi niepełnosprawnemu w poruszaniu się po placówce;

- uwzględnianie potrzeb uczestnika oraz dostosowanie wymagań edukacyjnych do jego możliwości psychofizycznych – szczególnie jeżeli chodzi o uczestników objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną (ze względu na posiadane dokumenty PPP i zaświadczenia medyczne);
  - wyznaczenie jasnych granic w obszarze zachowania uczestnika na zajęciach i terenie placówki, podkreślając i wyciągając konsekwencje za niestosowanie się do nich;
  - ustalenie jasnych reguł i zasad pracy w grupie z doprecyzowaniem wymagań i oczekiwań wobec uczestników; reagowanie i pociąganie do konsekwencji w przypadkach, kiedy uczestnicy nie stosują się do nich;
  - panowanie pracownika nad emocjami;
  - dokształcanie się personelu w kwestii przeciwdziałania przemocy w stosunku do małoletnich czy komunikacji interpersonalnej;
  - wszelkie kontakty i rozmowy z uczestnikami odbywają się na terenie placówki w godzinach jej pracy; każde inne spotkanie należy zgłosić dyrekcji oraz zapytać o zgodę rodzica małoletniego ucznia; nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania, wszystkie spotkania powinny odbywać się na terenie placówki;
  - w razie potrzeby kontaktu z uczestnikiem poza godzinami pracy placówki należy to zrobić za pośrednictwem służbowego telefonu, służbowego e-maila lub komunikatora;
  - każdy pracownik znający prywatnie uczestnika i jego rodziców zobowiązany jest do zachowania poufności wszelkich informacji dotyczących innych uczestników;
  - pracownik, który ma świadomość, iż uczestnik doznał przemocy w jakiegokolwiek formie, jest zobowiązany do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z uczestnikiem.
6. W relacji personelu z uczestnikami niedopuszczalne jest w szczególności:
- sięganie do przemocy w jakiegokolwiek formie (itp. stosowanie kar, wykorzystanie swojego stanowiska, zastraszanie, groźby);
  - obrażanie uczestników, używanie wulgaryzmów, zawstydzanie, upokarzanie, porównywanie itp.;
  - wywoływanie lęku uczestników, podnoszenie głosu itp.;
  - rozpowszechnianie informacji niejawnych (informacja o sytuacji materialnej, rodzinnej, medycznej itp.) innym nauczycielom, a tym bardziej uczestnikom;
  - zachowywanie się w sposób niestosowny w obecności uczniów (używanie wulgaryzmów, obraźliwych uwag czy porównań),
  - nawiązywanie z uczestnikiem jakichkolwiek bliższych relacji, szczególnie romantycznych, składanie propozycji, kierowanie komentarzy czy gestów o kontekście erotycznym;
  - wyróżnianie i faworyzowanie uczestników;
  - utrwalanie wizerunku dziecka dla własnych potrzeb;
  - proponowanie i spożywanie w obecności uczniów alkoholu i wyrobów tytoniowych i innych nielegalnych substancji;
  - zapraszanie uczestników do swojego mieszkania czy podwożenie do jego domu bez zgody rodziców;
  - spanie pracownika z uczestnikiem w jednym łóżku lub pokoju podczas wyjazdów.
7. Pracownicy MDK posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
8. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy MDK podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
9. Pracownicy MDK monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
10. Pracownicy MDK znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko i dziecko-dziecko ustalone w placówce. Zasady stanowią załącznik do niniejszych Standardów.
11. Rekrutacja pracowników placówki odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady stanowią załącznik do niniejszych Standardów.

Rozdział III Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 3

W przypadku podjęcia przez pracownika MDK podejrzania, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji Dyrektorowi MDK.

§ 4

1. Dyrektor MDK wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu w obecności co najmniej jednego ze swoich wicedyrektorów lub nauczyciela prowadzącego zajęcia w danej grupie.
2. Dyrektor MDK, na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami, powinien sporządzić opis sytuacji, która miała miejsce, opis sytuacji dziecka oraz plan pomocy dziecku.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki wsparcia, jakie MDK zaoferuje dziecku, oraz skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 5

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor MDK powołuje zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi: nauczyciel/wychowawca dziecka, kierownictwo placówki oraz inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 2 pkt. 2 Standardów, na podstawie opisu sporządzonego przez nauczyciela oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
3. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 6

1. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Dyrektor MDK informuje opiekunów o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji: prokuratury/policji lub sądu rodzinnego, ośrodka pomocy społecznej bądź przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego (procedura Niebieskiej Karty), w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji.
3. Po poinformowaniu opiekunów przez Dyrektora, zgodnie z punktem poprzedzającym, kierownictwo placówki składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
5. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

§ 7

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik do Standardów. Kartę łączy się do dokumentacji dziecka.

2. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział IV

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 8

1. MDK zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. MDK, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Wytoczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka stanowią załącznik do niniejszych Standardów.

§ 9

1. Pracownikowi MDK nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie MDK bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik placówki może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz czy publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

§ 10

1. Upublicznienie przez pracownika placówki wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka. Dobrą praktyką jest również pozyskiwanie zgód samych dzieci.
2. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie youtube.com w celach promocyjnych).

Rozdział V

Zasady dostępu dzieci do Internetu

§ 11

1. Placówka, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych stanowią załącznik do Standardów.
2. Na terenie placówki dostęp dziecka do Internetu możliwy jest:
  - pod nadzorem nauczyciela – na zajęciach komputerowych;
  - bez nadzoru nauczyciela – na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się na terenie MDK (dostęp swobodny);
  - za pomocą sieci Wi-Fi placówki, po podaniu hasła.

3. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem nauczyciela MDK, nauczyciel placówki ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Nauczyciel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć.
4. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z dziećmi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
5. MDK zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest dostęp swobodny.

§ 12

1. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia, aby sieć internetowa placówki była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie oprogramowanie.
2. Wyznaczony pracownik MDK przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach ze swobodnym dostępem, podłączonych do Internetu, nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
3. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje kierownictwu placówki, które aranżuje dla dziecka rozmowę z pedagogiem.
4. Pedagog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale III niniejszych Standardów.

Rozdział VI **Monitoring stosowania Standardów**

§ 13

1. Kierownictwo placówki wyznacza wybranego przez Radę Pedagogiczną MDK nauczyciela jako osobę odpowiedzialną za Standardy ochrony małoletnich.
2. Osoba, o której mowa w pkt. 1, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały naruszenia Standardów, prowadzenie rejestru zgłoszeń i proponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1, przeprowadza wśród pracowników placówki, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. W ankiecie pracownicy placówki mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w placówce.
4. Osoba, o której mowa w pkt. 1, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników placówki ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje kierownictwu placówki.
5. Kierownictwo MDK wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom placówki, dzieciom i ich opiekunom nowe brzmienie Standardów.

Rozdział VII **Przepisy końcowe**

§ 14

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie Standardów następuje w sposób dostępny dla pracowników MDK, dzieci i ich opiekunów, poprzez ekspozycję w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub przesłanie im tekstu drogą elektroniczną, publikację na stronie internetowej placówki oraz ekspozycję skróconej wersji (przeznaczonej dla dzieci) w widocznym miejscu w placówce.

Załącznik nr 1
Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

1. Placówka musi zadbać, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie oraz wolontariusze/stażysty) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, placówka może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
  - a) wykształcenia,
  - b) kwalifikacji zawodowych,
  - c) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.

W każdym przypadku placówka musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Placówka powinna zatem znać:

- a) imię (imiona) i nazwisko,
  - b) datę urodzenia,
  - c) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
2. Placówka może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.
3. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, placówka jest zobowiązana sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przeszłości na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.
4. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
5. Kandydat/kandydatka zobowiązany jest dostarczyć informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 19 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
6. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
7. Kandydat/kandydatka zobowiązany/a jest dostarczyć oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
8. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/ kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione, odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk,

wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

9. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
10. Gdy pozwalają na to przepisy prawa, placówka jest zobowiązana do domagania się od osoby zatrudnianej zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego. Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności. Wymóg niekaralności obowiązuje m.in. pracowników samorządowych i nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w placówkach publicznych i niepublicznych.
11. W przypadku niemożliwości przedstawienia składa oświadczenie o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

**Oświadczenie o niekaralności
i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci
(wzór)**

.....
(miejsce i data)

Ja, ..., nr PESEL ....., oświadczam, że nie byłem/byłam skazany/skazana za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, oraz za przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Ponadto oświadczam, że zapoznałem/zapoznałam się ze Standardami ochrony małoletnich, obowiązującymi w Młodzieżowym Domu Kultury w Opolu i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(podpis)

Załącznik nr 2 Zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko

Zasady bezpiecznych relacji personelu Młodzieżowego Domu Kultury w Opolu z dziećmi

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Personel traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.
4. Personel, realizując zasady, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.
5. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy.
6. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.
7. Personel jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
8. Personel powinien działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

Komunikacja z dziećmi

1. W komunikacji z dziećmi zachowuj cierpliwość i szacunek.
2. Słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Nie wolno ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka. Nie wolno ci krzyknąć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
4. Nie wolno ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, poinformuj je o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
6. Szanuj prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe.
7. Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, zostaw uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbaj, aby być w zasięgu wzroku innych. Możesz też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.
8. Nie wolno ci zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
9. Zapewnij dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć tobie lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Działania z dziećmi

1. Doceniaj i szanuj wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażuj i traktuj równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Unikaj faworyzowania dzieci.
3. Nie wolno ci nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze,

żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.

4. Nie wolno ci utrwalać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja placówki nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych dzieci.
5. Nie wolno ci proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.
6. Nie wolno ci przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno ci wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.
7. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem, reaguj stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

Kontakt fizyczny z dziećmi

Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

1. Nie wolno ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
2. Nigdy nie dotykaj dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
4. Nie angażuj się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
5. Zachowaj szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
6. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąp zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
7. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, unikaj innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety.
8. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku lub w jednym pokoju.

Kontakty poza godzinami pracy

Co do zasady, kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

1. Nie wolno ci zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
2. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
3. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym dyrekcję placówki, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
4. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

Bezpieczeństwo online

Bądź świadom cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania twojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także twoich własnych działań w Internecie. Dotyczy to tzw. lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których możesz spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzystasz. Jeśli twój profil jest publicznie dostępny, dzieci i ich rodzice/opiekunowie będą mieć wgląd w twoją cyfrową aktywność.

1. Nie wolno ci nawiązywać kontaktów z uczniami i uczennicami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
2. W trakcie zajęć osobiste urządzenia elektroniczne powinny być wyłączone lub wyciszone.

Załącznik nr 3

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Infrastruktura sieciowa placówki umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć i poza nimi.
2. Sieć jest monitorowana, tak, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo sieci w MDK Opole. Do obowiązków tej osoby należą:
  - a. Zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
  - b. Aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
  - c. Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.

W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje kierownictwu, które aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.
5. Istnieje regulamin korzystania z Internetu przez dzieci oraz procedura określająca działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze.
6. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki, ma on obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć.
7. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z dziećmi cykliczne warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
8. Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.

Załącznik nr 4
Karta interwencji

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o krzywdzeniu		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/ psychologa	data	działanie
5. Spotkanie z opiekunami dziecka	data	opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa • wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny • inny rodzaj interwencji (jaki?) 	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
8. Wyniki interwencji: działanie organów wymiaru sprawiedliwości, działania placówki/działania rodziców	data	działanie

Załącznik nr 5
Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci
(opracowane w oparciu o obowiązujące przepisy prawa)

Nasze wartości

1. W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
3. Dzieci mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.
4. Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest tylko wtedy wiążąca, jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie prawni zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.

Dbamy o bezpieczeństwo wizerunków dzieci poprzez:

1. Pytanie o pisemną zgodę rodziców/opiekunów prawnych oraz o zgodę dzieci przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania. Dobrą praktyką jest również pozyskiwanie zgód samych dzieci.
2. Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online.
3. Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka staramy się używać tylko imienia.
4. Rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez MDK).
5. Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:
  - wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
  - zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
6. Rezygnację z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu z MDK.
7. Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy rejestrować i zgłaszać Dyrektorowi MDK, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Rejestrowanie wizerunków dzieci do użytku MDK

W sytuacjach, w których nasza placówka rejestruje wizerunki dzieci do własnego użytku, deklarujemy, że:

1. Dzieci i rodzice/opiekunowie prawni zawsze będą poinformowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane.
2. Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na rejestrację wydarzenia zostanie przyjęta przez nas na piśmie.

3. Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście), zadamy o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:
  - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych;
  - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia;
  - niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika MDK;
  - poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.

Rejestrowanie wizerunków dzieci do prywatnego użytku

W sytuacjach, w których rodzice/opiekunowie lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

1. Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców/opiekunów prawnych.
2. Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę.
3. Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

Rejestrowanie wizerunku dzieci przez osoby trzecie i media

1. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji placówki. W takiej sytuacji upewnimy się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci. Oczekujemy informacji o: imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę, uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób oraz w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał, podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.
2. Personelowi MDK nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka na terenie MDK bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka oraz bez zgody dyrekcji.
3. Personel MDK nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów prawnych dzieci i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzica/opiekuna prawnego. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
4. W celu realizacji materiału medialnego dyrekcja może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń dla potrzeb nagrania. Dyrekcja podejmując taką decyzję poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie MDK dzieci.

Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka

Jeśli dzieci, rodzice lub opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, będziemy respektować ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalimy z rodzicami/opiekunami prawnymi i dziećmi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwałać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

Przechowywanie zdjęć i nagrań

Przechowujemy materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci:

1. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych. Nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez MDK w Polityce ochrony danych osobowych.
2. Nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).

Załącznik nr 6

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie
(np. przez wolontariusza, pracownika MDK lub inną osobę, która ma kontakt z dzieckiem)

Podejrzewasz, że dziecko:

<p>doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie • zawiadom policję pod nr 112 lub 997	<p>jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie • poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
<p>doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie • zakończ współpracę/rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą dziecko	<p>doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie • przeprowadź rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę

Załącznik nr 7

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią (czyli taką, która nie ukończyła 17. roku życia – przemoc rówieśnicza)

Podejrzewasz, że dziecko:

<p>doświadcza ze strony innego dziecka przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie • przeprowadź rozmowę z rodzicami/ opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc • równolegle powiadom najbliższy sąd rodzinny lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa	<p>doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie • przeprowadź rozmowę osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracuj działania naprawcze • w przypadku powtarzającej się przemocy powiadom lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny
---	---

Załącznik nr 8

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna

Podejrzewasz, że dziecko:

<p>doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie • zawiadom policję pod nr 112 lub 997	<p>jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw</p> <ul style="list-style-type: none"> • poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
<p>doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka • porozmawiaj z rodzicem/opiekunem • powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego • w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej	<p>doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadbaj o bezpieczeństwo dziecka • przeprowadź rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie • powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego • w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej • równoległe złóż do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny

Załącznik nr 9 Wskaźniki przemocy wobec dzieci

(opracowane na podstawie:

E. Jarosz, E. Wysocka, *Diagnoza psychopedagogiczna. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2012)

Dzieci doznające przemocy w rodzinie prezentują wiele form zaburzonego zachowania, co ma bardzo duże znaczenie dla rozpoznawania przypadków, gdyż wiele rodzajów złego traktowania przez rodziców nie pozostawia śladów fizycznych lub są one słabo widoczne (np. zachowania przemocy emocjonalnej, nadużycia seksualne bez kontaktu fizycznego lub bez oznak fizycznego przymusu, niektóre bardziej wymyślne formy fizycznego znęcania się).

Pewne ogólne typy zachowań dzieci narzucają konieczność zastanowienia się, czy u ich podstaw nie leży doświadczenie przemocy ze strony rodziców:

- zachowania „ucieczkowe”, takie jak unikanie rozmów, wycofywanie się z kontaktów interpersonalnych, izolowanie się od rówieśników itp.;
- zachowania agresywne wobec innych i siebie;
- zachowania o charakterze jawnym seksualnym, to jest prowokacyjne czy kompulsywne (np. w postaci jawnej masturbacji), które związane są z powtarzaniem przez dziecko zachowań rodziców oraz rozładowywaniem i redukcją napięć.

Obrażenia fizyczne specyficzne dla doznawania przemocy:

- niewyjaśnione i powtarzające się obrażenia;
- obrażenia nieleczone, stare i nowe, różne, co do „wieku”;
- nietypowa dla przypadkowych obrażeń lokalizacja (czaszka, uszy, oczy, usta, szyja, ramiona, klatka piersiowa, plecy, pośladki, genitalia, uda);
- siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach, genitaliach lub w okolicy odbytu (mogą wskazywać na wykorzystywanie seksualne);
- siniaki na częściach miękkich, w tym ślady szczypania (policzki, brzuch, pośladki, ramiona, uda, łydki);
- siniaki w kształcie dłoni na policzkach i pośladkach;
- siniaki po obu stronach małżowiny usznej lub naderwania i zniekształcenia małżowiny;
- siniaki po obu stronach ust lub policzków powstające na skutek silnego uderzenia;
- siniaki i urazy geometryczne – o wyraźnym zarysie, wyraźnie zaznaczonych kształtach przedmiotów, które zostały użyte do bicia (paska, kłamy, chochli, kabła, kija);
- łukowate ślady wbijania paznokci;
- długie i głębokie zadrapania, cięcia;
- siniaki na ramionach, łopatkach lub tułowiu (rezultat silnego uścisku lub potrząśnięcia dzieckiem);
- tzw. podbite oczy (choć mogą one też występować na skutek innych zdarzeń);
- ślady duszenia lub krępowania czy wiązania (na szyi, nadgarstkach, w kostkach);
- niewyjaśnione owrzodzenia, krwawienia i jakiegokolwiek rany okolic genitaliów i odbytu (otarcia, zaczerwienienia, stany zapalne) mogą wskazywać na seksualne wykorzystywanie dziecka, podobnie trudności w chodzeniu, siadaniu czy oddawaniu moczu, jednakże jedynie lekarz może uznać, czy są one nieprzypadkowe, czy też mogą mieć inne uzasadnienie;
- poważne urazy głowy u małych dzieci (zwłaszcza niemowląt, które jeszcze nie chodzą);
- uszkodzenia podniebienia i dziąseł – jako rezultat karmienia na siłę;
- częste występowanie różnych oparzeń i śladów przypaleń, ślady oparzeń różne, co do „wieku”;
- oparzenia określonych, nietypowych dla przypadkowych oparzeń, części ciała: tułowia, twarzy, pośladków, grzbietu dłoni itp.;
- okrągłe i głębokie, czerwone poparzenia papierosowe na delikatnych częściach ciała (usta, wewnętrznej stronie ramion, genitaliach);

- głębokie poparzenia o regularnych kształtach (żelazko, lokówka) bardziej intensywne na jednym końcu;
- pewne oparzenia sugerują, że nie były przypadkowe, gdyż mają obraz symetryczny lub tzw. „zanurzeniowy”: oparzenia krocza, dłoni, stóp ze śladami typu „rękawice” lub „skarpety”;
- ślady ugryzień posiadające wyraźny zarys zębów człowieka dorosłego ;
- łysienie dziecka lub tzw. łyse plamy – mogą mieć charakter łysienia z urazu, gdy rodzice ciągną dziecko za włosy lub być wynikiem silnego stresu emocjonalnego;
- liczne złamania w różnej fazie gojenia się, ślady starych powtarzających się złamań kończyn mogą powodować zniekształcenia kończyn, złamania żeber;
- bardzo niska higiena osobista – dziecko jest zawsze brudne, cuchnące, ma stale brudne paznokcie i ubranie itp.;
- zbyt niska wobec wieku waga i wzrost lub wręcz wychudzenia, wymizerowanie;
- dziecko jest zawsze głodne;
- ciągłe zmęczenie, apatia;
- często brudne ubranie w złym stanie (niereperowane);
- nieleczone choroby, urazy;
- oznaki odmrożeń;
- zapalenia skóry na pośladkach, ropne zapalenia skóry;
- ślady licznych ukąszeń (pchły, pluskwy);
- świerzb;
- dziecko szybko przybiera na wadze, poprawia się jego ogólna kondycja podczas krótkich pobytów poza domem rodzinnym, a jego wygląd marnieje po powrocie.

Behawioralne symptomy krzywdzenia dziecka:

- poszukiwanie przez dziecko stałej uwagi nauczyciela, ciągłe zwracanie na siebie uwagi;
- tzw. ciągłe czepianie się, „lepienie się” do dorosłych;
- tzw. „zimne wyczekiwanie” polegające na tym, że dziecko stale obserwuje dorosłych, aby modyfikować swoje zachowanie w celu uniknięcia ewentualnej przemocy;
- tzw. ciągły „niemądry” uśmiech, stosowany przez dzieci, by wydać się bardziej przyjaznym lub skompensować ciągłe wyzywanie i poniżanie, chociaż u dzieci poniżanych zachowanie może przybrać formę ciągłej agresji i złości;
- wyraźny brak radości życia u dziecka;
- postawa nadmiernie narzekająca;
- postawa pasywna, wycofująca się;
- zbyt pośpieszne przeproszanie;
- zachowania agresywne;
- częste napady złości, złego humoru;
- lęk przed rozbieraniem się, np. na lekcjach w-f;
- lęk przed powrotem do domu, wyrażanie niechęci, co do powrotu;
- wyrażanie lęku przed rodzicami;
- niestosowny do pogody strój (zakrywanie obrażeń);
- lęk, kulenie się przed dotknięciem lub chęcią pogłaskania (typowe dla przemocy fizycznej);
- moczenie się dzieci, które już od dawna tego nie robiły.

Behawioralne symptomy wykorzystywania seksualnego dziecka:

- pseudodojrzałe zachowania o charakterze seksualnym, zachowania seksualne nietypowe dla wieku (duża częstotliwość zachowań, ich kompulsywność, używanie przemocy, sapanie lub bardzo dokładne odwzorowywanie);

- zachowania prowokujące seksualnie dorosłych lub rówieśników (np. dotykanie genitaliów i zachęcanie do masturbacji, niespotykanych dotąd nazw organów i czynności płciowych, obsceniczne wyrazy i zwroty);
- ciągła (nie okazjonalna), otwarta masturbacja (przymusowa i niepohamowana);
- agresywne (przemocowe) zachowania seksualne wobec rówieśników, symulowanie w zabawach stosunków seksualnych, odgrywanie przemocy seksualnej na lalkach i zabawkach);
- rysunki o kontekście seksualnym;
- mówienie lub opisanie w kontekście seksualnym;
- postawa „zimnego wyczekiwania”, nadmiernie ostrożna;
- częste napady złości i złego humoru lub trudne do wytłumaczenia zmiany zachowania;
- odosobnienie, izolacja, nieposiadanie przez dziecko prawie żadnych przyjaciół;
- postawa obojętności wobec wszystkiego;
- uciekanie od rzeczywistości;
- doświadczanie tzw. chwil utraty pamięci;
- przerywanie aktywności, które dotychczas sprawiały dziecku przyjemność;
- wyraźna niechęć przed powrotem do domu, znajdowanie wielu wymówek, by opóźnić powrót;
- generalny brak zaufania;
- uskarżanie się na ból podbrzusza i genitaliów bez medycznego wyjaśnienia;
- zaburzenia jedzenia z rozwinięciem w anoreksję lub nadmierne objadanie się bądź też nagła zmiana nawyków jedzenia;
- zaburzenia snu, koszmary nocne, nocne moczenie się (nie u małych dzieci);
- nagłe pojawienie się trudności szkolnych, wagarowanie;
- wyrażana niska i stałe poczucie winy;
- permanentne, częste ucieczki z domu;
- kradzieże, kłamstwa, jawne oszukiwanie (w nadziei, że ktoś je przyłapie);
- samookaleczenia, myśli i próby samobójcze, wrogość wobec samego siebie;
- mówienie o sobie, że jest się złym, zepsutym, brudnym;
- głębokie stany depresyjne, postawa stałego wycofywania się;
- zachowania regresywne, nieodpowiednie do wieku;
- ciąża z upartym ukrywaniem ojcostwa;
- drapanie intymnych okolic – choroby weneryczne lub infekcje;
- lęk i niechęć jawna lub sugerowana do przebywania z określonymi dorosłymi (opiekunami, krewnymi, rodzicami);
- obawa, niechęć przed badaniami medycznymi, niechęć do rozbierania się;
- posiadanie pieniędzy z niewiadomego źródła.

W analizie symptomów fundamentalną zasadą jest ich kompleksowe występowanie, a nie w postaci pojedynczej, izolowanej.